

บทที่ 3

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยและเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอนุภาค เนื่องจากผู้วิจัยไม่พบวรรณกรรมที่เป็นทฤษฎีอนุภาคโดยรวม จึงนำงานวิจัยที่ศึกษาอนุภาคเฉพาะภาษาฝรั่งเศสและภาษาไทยมาศึกษา ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาในบทนี้ออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรก ผู้วิจัยจะศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอนุภาคในภาษาฝรั่งเศสโดยเฉพาะอนุภาคลงท้าย เพื่อจะแสดงให้เห็นภาพของอนุภาคในภาษานี้โดยรวม ต่อมา ผู้วิจัยจะศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอนุภาคในภาษาไทย เพื่อสำรวจว่าลักษณะของอนุภาคในภาษาไทยเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจหน้าที่และลักษณะของรูปภาษาเหล่านี้ หลังจากนั้น ผู้วิจัยสรุปลักษณะของอนุภาคที่มีใช้ในภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศส

3.1 อนุภาคในภาษาฝรั่งเศส

อนุภาค คือ รูปภาษาที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่หลากหลายและไม่สามารถจัดให้อยู่ในหมวดหมู่ไวยากรณ์ใดได้แน่นอน อนุภาคเป็นรูปภาษาที่ไม่มีหน้าที่ความหมายประจำคำ การใช้อนุภาคเป็นลักษณะร่วมกันอย่างหนึ่งของภาษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อนุภาคในภาษาบริเวณนี้ทำหน้าที่ต่างๆ ทั้งหน้าที่ทางไวยากรณ์และปริศนศาสตร์ อาทิ อนุภาคคำถาม อนุภาคบอกการณ์ลักษณะ อนุภาคเชื่อมความ อนุภาคแสดงแก่นความ และอนุภาคลงท้ายที่มีหน้าที่หลากหลาย เช่น แสดงทัศนคติและเจตนาของผู้พูดซึ่งปรากฏในวัฒนธรรมต่างๆ แสดงความสุภาพ แสดงการเปลี่ยนแปลงผลัดในการสนทนา แสดงการลาจาก แสดงว่าเรื่องที่ต้องการพูดนั้นจบลงแล้ว เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาฝรั่งเศส ผู้วิจัยพบว่า มีผู้สนใจศึกษาอนุภาคในภาษานี้หลายท่าน ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาอนุภาคโดยใช้ข้อมูลปริศนศาสตร์ อนุภาคเหล่านี้มีหน้าที่ทางปริศนศาสตร์รวมทั้งหน้าที่ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ ผู้วิจัยได้เลือกงานวิจัยที่น่าสนใจและเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการศึกษาอนุภาค 16 มาแนะนำในบทนี้ ได้แก่ ไลแมน (Lyman, 1974)

รวบรวมอนุภาคที่มีใช้ในภาษาม้งเขียวไว้ในพจนานุกรม ไลแมนไม่ได้ศึกษาอนุภาคโดยตรง แต่การรวบรวมอนุภาคเป็นประโยชน์ที่ทำให้เห็นภาพรวมของลักษณะอนุภาคในภาษานี้ และที่สำคัญเป็นการปูพื้นให้ผู้วิจัยมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอนุภาค *le* นอกจากนี้ยังสามารถนำผลการวิเคราะห์อนุภาค *le* ที่ได้มาเปรียบเทียบกับเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ฟูลเลอร์ (Fuller, 1988) ศึกษาอนุภาค *mas* ที่เป็นอนุภาคแสดงแก่นความอย่างละเอียด เนื่องจากเกี่ยวข้องกับโครงสร้างการแสดงแก่นความและเนื้อหาในภาษาม้งขาว ผู้วิจัยนำงานวิจัยนี้มาศึกษาเพื่อพิจารณาลักษณะอนุภาคที่แสดงแก่นความในภาษานี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเปรียบเทียบกับอนุภาค *le* เป็นอนุภาคที่แสดงแก่นความเหมือนอนุภาค *mas* หรือไม่ เนื่องจากตำแหน่งบางตำแหน่งในการเชื่อมความของอนุภาค *le* คล้ายคลึงกับการแสดงแก่นความของอนุภาค *mas*

คลาร์ก (Clark, 1989) กล่าวถึงอนุภาคลงท้ายไว้เพียงเล็กน้อยในการศึกษาลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาม้งขาวและภาษาอื่นๆในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผู้วิจัยนำเสนอการศึกษาอนุภาคลงท้ายของคลาร์กซึ่งใช้ข้อมูลประโยคในการวิเคราะห์อนุภาคลงท้าย เพื่อแสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์ที่ได้ยังไม่สมบูรณ์เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของผู้คนที่ศึกษาโดยใช้ข้อมูลปริศนา เช่น ลี (Li, 1990) ที่เป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าสนใจและเป็นงานที่ผู้วิจัยจะใช้เป็นแนวทางในการศึกษาอนุภาคลงท้าย *le* ในครั้งนี้ เนื่องจากลีศึกษาอนุภาคท้ายด้วยคำในภาษาม้งเขียว ด้วยการศึกษาอนุภาคในระดับปริศนาและใช้วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์

แจซเซอร์ (Jaissier, 1992) ศึกษาอนุภาคลงท้ายด้วยคำโดยใช้ข้อมูลปริศนาเช่นเดียวกัน แต่เป็นการศึกษาในภาษาม้งขาว คลาร์ก (Clark, 1992) ศึกษาอนุภาค *los* ที่เป็นอนุภาคเชื่อมความที่แสดงแก่นความ (topicalizing conjunction) โดยให้มุมมองว่าอนุภาคบางอนุภาค นอกจากเชื่อมความแล้วยังแสดงแก่นความด้วย ผู้วิจัยนำงานนี้มาศึกษาเนื่องจากต้องการเปรียบเทียบกับอนุภาค *le* ว่า *le* ที่เป็นอนุภาคเชื่อมความนั้น เป็นอนุภาคเชื่อมความที่แสดงแก่นความเหมือนอนุภาค *los* หรือไม่

ไลแมน (Lyman, 1974) รวบรวมอนุภาคในภาษาม้งเขียวได้ 41 อนุภาค ไลแมนแบ่งอนุภาคในภาษาม้งเขียวออกเป็น 2 ประเภทตามตำแหน่งที่ปรากฏ ได้แก่ อนุภาคที่ปรากฏท้ายประโยคที่ไลแมนเรียกว่า modal particle ซึ่งผู้วิจัยจัดให้อยู่ในหน้าที่แสดงวัจนกรรม และอนุภาคที่ปรากฏกลางประโยคแสดงการเชื่อมความ (joining particle) ไลแมนกล่าวถึงหน้าที่ต่างๆโดยรวมของอนุภาคไว้ดังต่อไปนี้ ได้แก่ แสดงความลังเล แสดงความสุภาพ แสดงการตอบรับ แสดงความประหลาดใจ แสดงการเน้นย้ำในประโยคบอกเล่า, ปฏิเสธ และ คำถาม แสดงการเชื่อมความ แสดงคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ แสดงคำถามแบบถามข้อมูล แสดงคำ

ถามแบบถามยืนยัน แสดงความไม่แน่ใจ แสดงว่าการสนทนาสิ้นสุดลง แสดงความเป็นเจ้าของ แสดงการขอร้อง แสดงความสงสัย แสดงความรำคาญ แสดงความมั่นใจ แสดงการชักชวน แสดงความเป็นไปได้และแสดงความคาดหวัง

ผู้วิจัยศึกษาอนุภาคที่ไลแมนรวบรวมและแบ่งหน้าที่ของอนุภาคเหล่านั้นออกเป็น 2 หน้าที่ใหญ่ๆ ดังนี้

1. หน้าที่ทางไวยากรณ์ ได้แก่ การแสดงความเป็นเจ้าของ (สรรพนาม-le-นามวลี) และการทำประโยคบอกเล่าให้เป็นประโยคคำถาม ได้แก่ อนุภาค kav, los, naj, nev และ caag ดังตัวอย่าง (44)-(51) และการเป็นกริยาวิเศษณ์ของอนุภาค le ดังตัวอย่าง (52) สังเกตว่า อนุภาคคำถามปรากฏในตำแหน่งลงท้ายทั้งสิ้น ยกเว้นอนุภาค caag ที่ปรากฏต้นประโยคได้ (ตัวอย่าง 44-52 นำมาจาก Lyman, 1974)

(44) zoo kav

ดี อภ.

‘ดีมัย’

(45) mej nyob twg tuaj naj

2-ท อยู่ ที่ไหน มา อภ.

‘เธอสองคนมาจากที่ไหนหรือ’

(46) koj nyav tuaj nev

2-อ เพิ่ง มา อภ.

‘เธอเพิ่งมาหรือ’

(47) moog los

ไป อภ.

‘ไปมัย’

ภาษาม้งมีการใช้อนุภาค los กับคำถามแบบให้เลือกตอบ ดังตัวอย่าง (48)

(48) puas moog los tsi moog

อก. ไป อก. ป. ไป

‘จะไปหรือไม่ไป’

สำหรับ caag ไลแมนกำหนดให้เป็นอนุภาคแสดงคำถามมีความหมายว่า ‘อะไร, ทำไม, อย่างไร, แบบไหน’ โดยปกติจะปรากฏคู่กับ le เป็น le caag เสมอ

(49) koj mob le caag

2-อ ป่วย อก. อะไร,ทำไม

‘เธอป่วยอย่างไร’

นอกจากนี้ยังปรากฏอยู่ในรูปสำนวน ua le caag โดยถ้าปรากฏต้นประโยคจะมีความหมาย ‘ทำไม’ แต่ถ้าปรากฏกลางประโยคหรือท้ายประโยคจะมีความหมาย ‘อย่างไร’ ดังตัวอย่าง (50)-(51)

(50) ua le caag koj quaj

ทำ อก. อะไร,ทำไม 2-อ ร้องให้

‘ทำไมเธอร้องให้’

(51) nws nce ua le caag moog

3-อ ขึ้น ทำ อก. อะไร,ทำไม ไป

‘เขาขึ้นไปอย่างไร’

(52) kuv muaj mov le

1-อ มี ข้าว อก.

‘ฉันมีข้าวบ้าง’

ในตัวอย่าง (52) อนุภาค le เป็นกริยาวิเศษณ์ที่ขยายกริยา muaj ‘มี’ น่าสังเกตว่า le ปรากฏในตำแหน่งท้ายถ้อยคำ แต่ขยายกริยา ไม่ได้ขยายทั้งถ้อยคำ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยไม่ได้แยกหน้าที่นี้ออกมาอย่างเอกเทศ เนื่องจากผู้ตรวจสอบข้อมูลให้ความเห็นว่าประโยคนี้ไม่สื่อความหมาย เนื่องจาก le ไม่สามารถแปลว่า ‘บ้าง’ ได้

2. หน้าที่ทางปริศนศาสตร์และวจนปฏิบัติศาสตร์ ได้แก่ การเชื่อมความ การแสดง ความสุภาพ การแสดงว่าการสนทนาสิ้นสุดลง และการแสดงวจนกรรมซึ่งรวมถึงการแสดง ความรู้สึก ภาษาม้งมีอนุภาคที่ทำหน้าที่ในการเชื่อมความมากมาย อนุภาคเหล่านี้เชื่อมความ โดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุภาคหลายแบบ และบางครั้งเชื่อมอนุภาคตั้งแต่ 2 อนุภาค ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหน้าที่เชื่อมความนี้เป็นหน้าที่ทางปริศนศาสตร์ ผู้วิจัยรวบรวมอนุภาคที่ใช้ เชื่อมความจากไลแมนได้ดังนี้

แบบคล้องตาม ได้แก่ อนุภาค hab, mas, kuj

แบบขัดแย้ง ได้แก่ อนุภาค es, kuj, los, mas, nua, tais (tes, tas)

แบบบอกผล ได้แก่ อนุภาค txhas (txha, txhaj, has), los, kuj, rawm, le, mas, nua

แบบบอกเหตุ ได้แก่ อนุภาค txhas (txha, txhaj, has), rawm, nua

แบบเงื่อนไข ได้แก่ อนุภาค huas, yog*

แบบให้เลือก ได้แก่ อนุภาค los

แบบบอกลำดับ ได้แก่ อนุภาค txhas (txha, txhaj, has), kuj, es, los, mas, nua, tais (tes, tas)

น่าสังเกตว่ามีหลายอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุภาคได้หลายแบบในเวลา เดียวกัน ได้แก่ อนุภาค mas, es, los, kuj, nua, txhas และ tais ดังนั้นการระบุหน้าที่ของอนุภาค เชื่อมความเหล่านี้ต้องพิจารณาความหมายของอนุภาคที่ถูกเชื่อมเข้าด้วยกันเป็นสำคัญ ยิ่งไปกว่า นั้น เราจะเห็นว่าเมื่ออนุภาคเชื่อมความบางอนุภาคที่ใช้แสดงความสัมพันธ์เหมือนกัน เช่น อนุภาค txhas, kuj, es, los, mas, nua, tais ใช้บอกลำดับเวลาได้เหมือนกัน การเลือกใช้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข โดยยังเป็นที่ยังสงสัยอยู่ นอกจากนี้ในภาษาม้งยังมีอนุภาคที่เชื่อมอนุภาคหลักกับอนุภาครองเข้า ด้วยกัน ซึ่งทำหน้าที่คล้ายกับประพันธสรรพนามในภาษาไทย “ที่, ซึ่ง, อัน, ผู้, ว่า” ได้แก่ อนุภาค kws, tas

ในตารางที่ 3 ผู้วิจัยได้รวมเอาหน้าที่ที่ไลแมนกล่าวว่า แสดงความล้มเหลว แสดง การตอบรับ แสดงความประหลาดใจ แสดงการเน้นย้ำในประโยคบอกเล่า ปฏิเสธ และ คำ ถาม แสดงความไม่แน่ใจ แสดงการขอร้อง แสดงความสงสัย แสดงความรำคาญ แสดง ความมั่นใจ แสดงการชักชวน แสดงความเป็นไปได้และแสดงความคาดหวัง เป็นหน้าที่ทาง วจนปฏิบัติศาสตร์ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงวจนกรรม (ดูตารางที่ 3 ประกอบ)

* yog เป็นคำแสดงเงื่อนไขและยังเป็นคำกริยา ‘เป็น, อยู่, คือ’

ตารางที่ 3 อนุภาคในภาษาม้งเขียว

อนุภาคและ รูปแปร	หน้าที่ทางไวยากรณ์		หน้าที่ทางปริจเฉทและวจนปฏิบัติศาสตร์			
	คำถาม	เจ้าของ	เชื่อมความ	วจนกรรม	ความสุภาพ	สนทนาสิ้นสุด
1 as				X		
[a]				X		
[av]				X		
2 es				X		
[as]				X		
3 ov					X	
4 os				X		
5 uas			X			
6 wv						X
7 txhas			X			
[txha]			X			
[txhaj]			X			
[has]			X			
8 hab			X	X		
9 hoj				X		
10 huas			X			
11 kav	X					
12 kaj				X		
13 kuj			X			
14 kuas			X			
15 kws			X			
16 los-maj				X		
17 los	X		X			
18 lauv				X		
19 lauj						X
20 rawm			X			

ตารางที่ 3 อนุภาคในภาษาม้งเขียว (ต่อ)

อนุภาคและ รูปแปร	หน้าที่ทางไวยากรณ์		หน้าที่ทางปริจเฉทและวจนปฏิบัติศาสตร์			
	คำถาม	เจ้าของ	เชื่อมความ	วจนกรรม	ความสุภาพ	สนทนาสิ้นสุด
21 le		X	X	X		
22 lej				X		
23 luaj				X		
[luas]				X		
24 mas			X			
25 maj				X		
26 naj	X					
27 nawj				X		
[nwj]				X		
28 nev	X			X		
29 nej				X		
30 nua			X	X		
31 nuaj				X		
32 ntaag				X		
33 poj				X		
34 pauj				X		
35 sas				X		
36 saib				X		
37 sub				X		
38 tais			X			
[tes]			X			
[tas]			X			
39 tej				X		
[tes]				X		
40 caag	X					
41 cuas				X		

เราจะเห็นว่าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงวัจนกรรมมีหน้าที่แสดงความรู้สึกรวมอยู่ด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าการแสดงความรู้สึกเป็นวัจนกรรมอย่างหนึ่ง ถึงแม้จะไม่มีผลในการเรียกร้องการกระทำจากผู้ฟังก็ตาม เนื่องจากบางครั้งผู้พูดต้องการเพียงแค่แสดงความรู้สึกอย่างเดียว แต่บางครั้งก็เพื่อเรียกความสนใจจากผู้ฟัง อนุภาค *le* เป็นอนุภาคหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความรู้สึกเช่นนี้ ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นโดยละเอียดในบทที่ 4 อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอนุภาคที่ทำหน้าที่ข้างต้นเหล่านี้ โดยตัวของมันเองไม่ได้แสดงวัจนกรรมแต่เสริมความหมายให้กับวัจนกรรม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าอนุภาค *mas* มีหน้าที่ที่นอกเหนือจากที่แสดงไว้ในตารางที่ 3 กล่าวคือ *mas* มีหน้าที่แสดงแก่นความ และใช้ลดน้ำหนักในวัจนกรรมต่างๆ เช่น การสั่งและอนุภาค *nuu* ก็มีหน้าที่นอกเหนือจากที่ไลแมนแสดงไว้ในพจนานุกรม คือ มีหน้าที่ในการบอกประสบการณ์ของผู้อื่น (ดู Li, 1990)

เมื่อพิจารณາตารางที่ 3 เราจะเห็นลักษณะเด่นของอนุภาคในภาษานี้ คือ อนุภาคส่วนใหญ่มีหลายหน้าที่และบางอนุภาคมีรูปแปร หน้าที่สำคัญและเห็นได้ชัดของอนุภาคในภาษานี้ ได้แก่ หน้าที่ในการเชื่อมความและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรม ซึ่งส่วนแต่เป็นหน้าที่ทางปริศนศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ ส่วนรูปแปรมักแปรตามเสียงวรรณยุกต์ อย่างไรก็ตาม มีบางอนุภาค ที่ไลแมนไม่ได้กำหนดให้เป็นรูปแปร ได้แก่ อนุภาค *ov* และ *os*, อนุภาค *kav* และ *kaj*, อนุภาค *lauv* และ *lauj*, อนุภาค *le* และ *lej*, อนุภาค *mas* และ *maj*, อนุภาค *nev* และ *nej* และ อนุภาค *nuu* และ *nuaj* ผู้วิจัยเห็นว่าอนุภาคเหล่านี้ต่างก็มีลักษณะทางเสียงเหมือนกันทุกประการ ยกเว้นเสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอนุภาคดังกล่าวน่าจะเป็นรูปแปรของอนุภาคเดียวกัน เราอาจพบว่ารูปแปรดังกล่าวมีหน้าที่การใช้ที่สัมพันธ์กันหากมีการศึกษาโดยละเอียด อย่างไรก็ตาม การรวบรวมอนุภาคของไลแมนเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอนุภาค *le* ในภาษาม้งเขียวที่ผู้วิจัยทำอยู่ เนื่องจากทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะของอนุภาคในภาษานี้และเป็นการปูพื้นฐานสำหรับการศึกษาอนุภาคในภาษาม้งอย่างลึกซึ้งในอนาคต

ไลแมนเห็นว่าอนุภาค *le* เป็นอนุภาคที่ปรากฏในตำแหน่งต้น/กลางประโยคกับปรากฏในตำแหน่งท้ายประโยค ซึ่งทำหน้าที่ต่างกัน ไลแมนกำหนดให้อนุภาค *le* เป็น 3 คำศัพท์ที่แต่ละคำศัพท์ไม่มีรูปแปร โดยคำศัพท์แรกกำหนดให้อนุภาค *le* มี 2 หน้าที่ คือ เป็นคำแสดงความเป็นเจ้าของและเป็นคำเชื่อม (connective particle) ที่มีความหมายว่า 'เหมือน, เช่น' เช่น

(53) npaum le kuv

เท่า อภ. 1-อ

‘เท่ากับฉัน’

คำศัพท์ที่สองให้อนุภาค le มีความหมายว่า ‘เพราะฉะนั้น, ดังนั้น, จึง, เลย’ (consequently) เช่น

(54) ib ntsiv tsheb le tuaj

หนึ่ง ครู รถ อภ. มา

‘สักครู่รถจึงมา’

และคำศัพท์ที่สามกำหนดให้ le เป็นอนุภาคที่มี 3 หน้าที่ คือ เป็นกริยาวิเศษณ์หรือที่ไลแมนเรียกว่า partitive particle ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวถึงแล้วในตัวอย่าง (52) เป็นอนุภาคเน้นย้ำ (emphatic particle, intensifier) ที่ผู้วิจัยนำหน้าที่นี้มาศึกษาและเป็นอนุภาคที่แสดงภาษาสุภาพ (euphonic particle) เช่น

(55) hov twg le

ที่ ไหน อภ.

‘ที่ไหน’

ผู้วิจัยเห็นว่าหน้าที่ของอนุภาค le ใน (55) เป็นหน้าที่ที่เห็นไม่ชัดและมีตัวอย่างน้อยเกินกว่าจะสรุปได้ อย่างไรก็ตาม เหตุที่ผู้วิจัยนำอนุภาค le มาศึกษาในครั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาอนุภาคนี้ด้วยการใช้ข้อมูลปริจเฉท เพื่อเปรียบเทียบกับไลแมนว่าโดยแท้จริงแล้ว อนุภาค le มีกี่รูปคำ และแต่ละรูปคำมีหน้าที่และรูปแปรอะไรบ้างในปริจเฉทภาษาม้งเขียว

ฟูลเลอร์ (Fuller, 1988) ศึกษากลวิธีทางวากยสัมพันธ์ของภาษาม้งขาวในการแสดงโครงสร้างของแก่นความและเนื้อหาโดยใช้ข้อมูลจากปริจเฉทภาษาพูดที่เป็นเรื่องเล่า ฟูลเลอร์พบว่าอนุภาค mas เป็นอนุภาคที่แสดงแก่นความสำคัญของประโยค ตัวอย่าง (56)ก-ข แสดงให้เห็นว่า mas เป็นอนุภาคที่แสดงแก่นความสำคัญของประโยค

(56) ก dej haus mas twb saa lawm
 น้ำ คืม อภ. แล้ว สั่ง กล.สบ.
 ‘น้ำคืม สั่งแล้ว’

ข dej haus mas kuv twb saa lawm
 น้ำ คืม อภ. 1-อ แล้ว สั่ง กล.สบ.
 ‘น้ำคืม ฉันทั่งแล้ว’

ประโยค (56)ก มีนามวลี dej haus เป็นประธานของประโยค อยู่ในตำแหน่งต้นประโยค และนำหน้ากริยาหลัก ใน (56)ข นามวลีเดียวกันนี้ไม่ได้เป็นประธานของประโยค เนื่องจากไม่ได้นำหน้ากริยาหลัก สิ่งที่เป็นประธาน คือ สรรพนาม kuv ที่เพิ่มเข้ามา ดังนั้นนามวลี dej haus ใน (56)ก จึงไม่ใช่ประธาน แต่เป็นแก่นความของประโยคที่ประธาน kuv ถูกละไว้ ดังนั้นประโยค (56)ก และ (56)ข จึงต่างกันเพียงที่ประโยคหนึ่งมีประธานแต่อีกประโยคหนึ่งไม่มี

นอกจาก mas จะทำให้นามวลีเป็นแก่นความแล้ว mas ยังทำให้บุพบทวลี และ อนุพากย์เป็นแก่นความ ตัวอย่าง (57) mas ทำให้บุพบทวลีเป็นแก่นความ

(57) ...nyob teb chaws sam teu mas muaj tsov heev
 ใน บริเวณ ชน. อภ. มี เสื่อ มาก
 ‘...ในบริเวณสะดุ มีเสื่อมาก’

ใน (57) mas ตามหลังบุพบทวลีที่เป็นประธาน และทำให้บุพบทวลีเป็นแก่นความ ดังนั้น ‘ในบริเวณสะดุ’ จึงเป็นทั้งประธานและแก่นความของประโยค

(58) yav kuv hlob kiag mas peb lub zos mas yog peb tib pawg kwvtij xwb
 เวลา 1-อ เติบโต อภ. 1-พ ลณ. หมู่บ้าน อภ. เป็น 1-พ หนึ่ง ลณ. พี่น้อง เท่านั้น
 ‘เมื่อตอนที่ฉันเติบโต หมู่บ้านของเราเป็นกลุ่มพี่น้องของเราทั้งหมด’

ใน (58) อนุภาค mas ในตำแหน่งแรกตามหลังอนุพากย์วิเศษณ์บอกเวลาและทำให้อนุพากย์นี้เป็นแก่นความ นามวลีที่ตามมาเป็นเนื้อหาของ ‘เมื่อตอนที่ฉันเติบโต’ แต่ mas ในตำแหน่งที่สอง

ทำให้นามวลี ‘หมู่บ้านของเรา’ ที่เป็นประธานเป็นแก่นความ เพื่อบอกว่าสิ่งที่ตามมาเป็นเนื้อหาของประโยคนี้ เราจะเห็นว่าในประโยคใดประโยคหนึ่ง มีแก่นความได้มากกว่าหนึ่งแก่นความ

นอกจากพบว่า *mas* เป็นอนุภาคที่ทำให้นามวลี บุพบทวลีและอนุพากย์โดยเฉพาะอนุพากย์รองเป็นแก่นความแล้ว ฟูลเลอร์ยังพบว่า *ces* เป็นอีกอนุภาคหนึ่งที่ทำให้อนุพากย์เป็นแก่นความโดยปรากฏระหว่างอนุพากย์หลักที่มีความสัมพันธ์แบบบอกผลและบอกลำดับเวลาของเหตุการณ์ ดังตัวอย่าง (59)-(60)

(59) ...lawv rov qaab los tsev *ces* *txawm* mus dag hais tias...

3-พ กลับ มา บ้าน ออก. แล้ว ไป โโกหก พูด ว่า
‘...พวกเขากลับมาที่บ้านแล้วไปโกหกว่า...’

(60) tua thiab tua *ces* sawv daws nyob tsis taus...

รบ และ รบ ออก. ทุกคน อยู่ ป. ได้
‘มีแต่การสู้รบทุกคนจึงอยู่ไม่ได้...’

ces ใน (59) ปรากฏระหว่างอนุพากย์หลัก 2 อนุพากย์ คือ ‘พวกเขากลับมาที่บ้าน’ และ ‘พวกเขาไปโกหกว่า’ ทั้งสองอนุพากย์มีความสัมพันธ์ทางด้านลำดับเวลา ฟูลเลอร์กล่าวว่า *ces* ทำให้อนุพากย์ที่นำหน้าเป็นแก่นความเหมือนกับ (60) ที่อนุพากย์ ‘มีแต่การสู้รบ’ ถูกทำให้เป็นแก่นความ

เราจะเห็นว่าอนุพากย์ทั้งสองใน (59) มีความสัมพันธ์ตามลำดับเวลา ผู้วิจัยเห็นว่า *txawm* (หรือ *rawm* ในภาษาม้งเขียว) ใน (59) เป็นอนุภาคเชื่อมความที่บอกลำดับเวลา อยู่หน้าอนุพากย์ที่ละประธาน ส่วน *ces* ใน (60) มีลักษณะของการเชื่อมความมากกว่าการแสดงแก่นความ อย่างไรก็ตาม *ces* อาจมีลักษณะเหมือน *los* ที่คลาร์ก (Clark, 1992) ศึกษาไว้ว่าเป็นรูปเชื่อมความที่แสดงแก่นความ

นอกจากนี้ *ne* ซึ่งเป็นอนุภาคคำถามสามารถแสดงแก่นความเฉพาะในประโยคคำถามด้วย ดังนั้นอนุภาค *mas* และ *ne* จึงปรากฏสลับหลักกัน ดังตัวอย่าง (61)

(61) ก *chicken mas lus hmoob hu li cas

ไก่ อภ. ภาษา ม้ง เรียก อภ. อะไร,ทำไม
'ไก่ภาษาม้งเรียกอย่างไร'

ข chicken ne lus hmoob hu li cas

ไก่ อภ. ภาษา ม้ง เรียก อภ. อะไร,ทำไม
'ไก่ภาษาม้งเรียกอย่างไร'

เราจะเห็นว่าในประโยคคำถาม (61)ก-ข อนุภาค mas ปรากฏท้ายนามวลีที่เป็นแก่นความไม่ได้แต่ อนุภาค ne ปรากฏได้ เนื่องจาก ne เป็นรูปแสดงแก่นความที่ใช้กับประโยคคำถามแต่ mas ไม่ใช่ นอกจากนี้ ฟูลเลอร์ยังสรุปว่าอนุภาคยรรงมีความเป็นแก่นความมากกว่าอนุภาคยรรงหลัก ดังนั้นอนุภาค mas จึงมีความเป็นรูปแสดงแก่นความมากกว่า ces ซึ่งทำให้มีการใช้ mas เพื่อแสดงแก่นความมากกว่า ces

ภาษาม้งเป็นภาษาแบบเน้นแก่นความ ในบางครั้งจึงจำเป็นต้องมีรูปภาษามาแสดงแก่นความ นอกจากวิธีการแสดงแก่นความแบบต่างๆ อาทิ แสดงด้วยตำแหน่งโดยปรากฏอยู่ต้นประโยคหรือต้นอนุภาค การใช้สรรพนาม การลดรูปนามวลีที่ได้เอ่ยถึงแล้ว (ellipsis) ยังสามารถใช้รูปภาษาที่แสดงแก่นความ เช่น ใช้อนุภาคต่างๆ ดังนั้นการแสดงแก่นความด้วยอนุภาคจึงเป็นวิธีหนึ่ง ที่พบในภาษาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ภาษาไทยและภาษาม้ง

คลาร์ก (Clark, 1989) ศึกษาลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาม้งขาวและภาษาอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คลาร์กศึกษาอนุภาคลงท้ายด้วยการใช้ข้อมูลประโยค และกล่าวถึงอนุภาคลงท้ายว่าเป็นอนุภาคที่เพิ่มความหมายให้ประโยคและขึ้นอยู่กับการใช้เป็นสำคัญ ตัวอย่าง (62)-(64) เป็นตัวอย่างที่แสดงอนุภาคลงท้ายของภาษาม้งขาว

(62) kuv tsis hnov koj hais os

1-อ ป. ได้ยิน 2-อ พุด อภ.
'ฉันไม่ได้ยินที่คุณพูด'

(63) koj ua daabtsi lawm os ob peb hnuv no na ?

2-อ ทำ อะไร กล.สบ. อภ. สอง สาม วัน นี้ อภ.
'คุณทำอะไรเมื่อสองสามวันที่ผ่านมา'

(64) thov koj zam txim rau kuv thiab nawb mog

ขอ 2-อ ยกโทษ แก่ 1-อ อภ. อภ. อภ.

‘ยกโทษให้ฉันด้วย’

อนุภาค os ใน (62) แสดงการตอบรับโดยปรากฏท้ายประโยค อนุภาคนี้ใน (63) ก็ทำหน้าที่เดียวกันเพียงแต่ว่าวลีบอกเวลาถูกย้ายไปไว้ข้างหลัง อนุภาค os ใน (63) เน้นย้ำข้อความที่นำมาข้างหน้า คลาร์กเห็นว่าอนุภาค na ที่ปรากฏท้ายประโยคคำถาม (63) แสดงความสงสัยต่างกับที่ไลแมน (Lyman, 1974) ให้อนุภาค naj ซึ่งน่าจะเป็นรูปแปรของ na แสดงการถามส่วน (64) มีอนุภาคลงท้ายเรียงติดต่อกันไปสามอนุภาค thiab แสดงความหมาย ‘ด้วย’ nawb และ mog ใช้เน้นย้ำ อนุภาคที่เรียงต่อกันไปเช่นนี้จะเสริมความหมายซึ่งกันและกัน อนุภาค mog เพิ่มน้ำหนักให้กับอนุภาค nawb ที่นำมาข้างหน้า ส่วนอนุภาค thiab ก็เน้นการขอโทษ ทั้งสามอนุภาคเสริมความหมายให้ประโยคโดยเพิ่มน้ำหนักการขอโทษของผู้พูด นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าอนุภาคทั้งสองแสดงการขอร้องของผู้พูดได้อีกด้วย

ตัวอย่างข้างต้นเป็นตัวอย่างที่คลาร์กไม่ได้อภิปรายผลแต่อย่างใด ลองพิจารณาตัวอย่าง (65)-(66) ที่มี li (หรือ le ในภาษาม้งเขียว) ปรากฏในตำแหน่งท้ายประโยคซึ่งคลาร์กให้ li เป็นคำวิเศษณ์

(65) tus poj hmoob dawb tus ntig tsho xiav xi:a li

ลณ. ผู้หญิง ม้ง ชาว ลาย ปก เสื้อ ผ้า ผ้า มาก

‘ปกเสื้อของผู้หญิงม้งชาวคนนั้น สีผ้าผ้า’

(66) kuv tus miv nyuam tseem mob mob taub hau, tseem tsis zoo li

1-อ ลณ. เด็ก กล.คร. ปวด ปวด ศีรษะ กล.คร. ป. ดี มาก

‘ลูกของฉันยังปวดหัวอยู่ ยังไม่ดีขึ้น’

ใน (65)-(66) คลาร์กให้คำแปล li ว่า ‘มาก’ เป็นคำวิเศษณ์ที่ขยายคำคุณศัพท์ xiav ‘ผ้า’ ใน (65) และขยายคำคุณศัพท์ zoo ‘ดี’ ใน (66) แต่ผู้วิจัยเห็นว่า li เป็นอนุภาคที่ปรากฏในตำแหน่งลงท้าย เนื่องจาก li ใน (65) ย้ำข้อความเพื่อเน้นเจตนาออกเล่าในประโยคนี้ li ใน (66) ก็เป็นทำนองเดียวกัน คือ เน้นย้ำข้อความเพื่อเน้นเจตนาในการปฏิเสธ

การศึกษาของคลาร์กทำให้เห็นว่าอนุภาคลงท้ายใช้เพื่อเสริมความหมายให้กับประโยค และคลาร์กยังเสริมว่าการเลือกใช้อ่อนภาคขึ้นอยู่กับความหมายของประโยคและขึ้นอยู่กับทางเลือกของผู้พูด อนุภาคเหล่านี้แสดงการเน้นย้ำ แสดงความรู้สึก แสดงการถาม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม น่าสังเกตว่าคลาร์กไม่ได้กล่าวถึงหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมของอนุภาคลงท้ายแต่อย่างใด

ลี (Li, 1990) ศึกษาอนุภาคท้ายถ้อยคำในภาษาม้งเขียวโดยเลือกศึกษาเพียงบางอนุภาคและใช้วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นกรอบทฤษฎีในการศึกษา ข้อมูลที่ใช้เป็นบทสนทนาและข้อมูลภาษาเขียนและใช้ข้อมูลที่ได้จากการซักถามผู้บอกภาษา ลีให้ความเห็นว่าอนุภาคท้ายถ้อยคำเป็นเรื่องที่ยากจะศึกษา ประกอบกับในอดีตยังไม่มีผู้ใดศึกษาอนุภาคท้ายถ้อยคำในภาษาม้งเขียวมาก่อน ที่เขาศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงผลสำรวจอย่างกว้างๆเท่านั้น

ตัวอย่างอนุภาคที่ลีศึกษาได้แก่ อนุภาค na ที่มีรูปแปร na nas naj nab nav และอนุภาค mas ที่มีรูปแปร ma mas mab mav รูปแปรดังกล่าวเป็นอนุภาคที่ลีสันนิษฐานว่าเป็นอนุภาคเดียวกัน แต่มีเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน อย่างไรก็ตามเขาไม่ได้ศึกษาวรรณยุกต์ที่เปลี่ยนไปว่ามีอิทธิพลอย่างไร กล่าวแต่เพียงว่า “การเปลี่ยนไปของวรรณยุกต์ดูเหมือนจะเป็นอิสระไม่ขึ้นกับปัจจัยทางไวยากรณ์ ไม่ว่าถ้อยคำนั้นจะเป็นคำถาม บอกเล่า หรือ คำสั่ง นอกจากนี้วรรณยุกต์ของพยางค์ที่นำหน้าอนุภาคลงท้ายก็ไม่มีบทบาทในการกำหนดเสียงวรรณยุกต์ของอนุภาคลงท้ายที่ตามมาแต่อย่างใด”

อนุภาค na เป็นอนุภาคท้ายถ้อยคำมีหน้าที่ในการลดน้ำหนักของถ้อยคำ เช่น ลดน้ำหนักการสั่งทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรำคาญถึงถูกสั่ง เช่นตัวอย่าง (67) แสดงการลดน้ำหนักถ้อยคำด้วยอนุภาค nav

(67) ก: rov qaab hu cai nav

กลับ เรียก ชน. อภ.

‘โทร(ศัพท์)หาใจอีกครั้ง’

ข: cai number xuv tooj yos le caag

ชน. หมายเลข โทรศัพท์ คือ อภ. อะไร,ทำไม

‘หมายเลขโทรศัพท์ของใจคืออะไร’

ตัวอย่าง (67)ก-ข เกิดขึ้นในขณะที่ผู้พูดและผู้ฟังกำลังสนทนากันเรื่องกีฬาอยู่ ตอนหนึ่งของการสนทนาผู้พูด (ก) นึกได้ว่าผู้พูด (ข) ต้องโทรศัพท์หาเพื่อนอีกคนหนึ่งชื่อ 'ใจ' เขาเตือนผู้พูด (ข) โดยใช้ประโยคคำสั่งที่มีเจตนาสั่งให้ผู้พูด (ข) โทรศัพท์ แต่เพื่อต้องการรักษาหน้าของผู้พูด (ข) เขาจึงลดน้ำหนักการสั่งให้ฟังสุภาพขึ้นด้วยการเพิ่มอนุภาค nav เข้ามา

ตัวอย่าง (68) แสดงการใช้อนุภาค nas เพื่อลดน้ำหนักการบอกเล่าซึ่งแฝงความคิด ความเชื่อของผู้พูดลง

(68)ก: Yeah, cable ntau dlhau nas.

ใช่ เคเบิล มาก มาก ออก.

I mean saib tsi tau ntawv le os.

1-อ หมายความว่า คุณ ป. ได้ หนังสือ เลข ออก.

'ใช่ มีเคเบิลมากเกินไป(ไม่ดี) ฉันหมายถึงอ่านหนังสือไม่ได้เลย'

ผู้ฟังและผู้พูดในตัวอย่าง (68) เป็นนักเรียนซึ่งกำลังสนทนากันเรื่องจะมีโทรทัศน์หรือไม่ ถ้ามีผู้พูด (ก) จะไม่รับเคเบิลทีวี ผู้พูด (ข) แสดงความเห็นตรงกันโดยให้เหตุผลว่าจะทำให้พวกเขาไม่สนใจอ่านหนังสือ ผู้พูด (ก) เห็นด้วยแต่เกรงว่าความเห็นของเขาจะตรงเกินไป จึงใช้อนุภาค nas เพื่อลดน้ำหนักความเห็นของตน ส่วน le os ซึ่งเป็นอนุภาคลงท้ายเช่นกัน คือ le เป็นอนุภาคเพิ่มน้ำหนัก (ลีให้ le เป็นกริยาวิเศษณ์) ส่วน os เป็นอนุภาคที่ย้อนอนุภาค le อีกทีหนึ่ง อนุภาคทั้งสองมีหน้าที่ตรงข้ามกับ nas คือ ทั้งอนุภาค le และ os มีหน้าที่เน้นย้ำหรือเพิ่มน้ำหนักของถ้อยคำว่าผู้พูดหมายความว่าผู้พูดจริงๆ ซึ่งเป็นการให้เหตุผลสนับสนุนความคิดของเขาที่ได้กล่าวไปแล้ว

เราจะเห็นว่าในภาษานี้มีทั้งอนุภาคที่ใช้เพิ่มน้ำหนัก เช่น le, os และอนุภาคที่ใช้ลดน้ำหนัก เช่น nas, nav นำสงสัยว่า อนุภาคเดียวกันทำหน้าที่ทั้งสองอย่างได้หรือไม่

อนุภาค mas เป็นอนุภาคที่มีหน้าที่หลากหลาย กล่าวคือ ทำหน้าที่แสดงวัจนกรรม ใช้เพื่อลดน้ำหนักถ้อยคำ เช่น ลดน้ำหนักการสั่ง ทำให้ผู้พูดไม่เสียหน้าหากผู้ฟังไม่ทำตาม และ ใช้ในการปฏิเสธความคิดเห็นของผู้พูด (ดูตัวอย่าง 69(ข) ต่อไปนี้) นอกจากนี้ยังทำหน้าที่แสดงแก่นความคิดด้วย

(69) ก: naag mo mej puas dhla
 เมื่อวานนี้ 2-พ ถ. ว่าง
 'เมื่อวานนี้พวกคุณว่างไหม'

ข: naag mo peb tsi tau dhla mas
 เมื่อวานนี้ 1-พ ไม่ ได้ ว่าง อภ.
 'เมื่อวานนี้พวกเราไม่ได้ว่าง'

ประโยค (69)ก เป็นประโยคคำถามไม่มีการใช้อนุภาคลงท้าย (69)ข เป็นประโยคบอกเล่าปฏิเสธ เป็นถ้อยคำที่ผู้พูดตอบคำถามในประโยคแรก mas แสดงการปฏิเสธความเชื่อของผู้ฟัง (ก) ที่เชื่อว่าผู้พูด (ข) ได้ไปว่างมา สังเกตว่าหากไม่มี mas ปรากฏท้ายถ้อยคำ (69)ข ถ้อยคำนี้ก็แสดงการปฏิเสธเหมือนกัน ผู้วิจัยเห็นว่า mas เป็นอนุภาคที่ใช้เน้นย้ำการปฏิเสธ

ผู้วิจัยเชื่อว่า mas เป็นอนุภาคหนึ่งในภาษานี้ที่มีหน้าที่ในการเพิ่มและลดน้ำหนักของถ้อยคำในวัจนกรรมต่างๆได้ ต่างจากอนุภาคอื่นๆหลายอนุภาคที่มีหน้าที่ประจำคำในการเพิ่มหรือลดน้ำหนักของถ้อยคำอย่างใดอย่างหนึ่ง อนุภาค le เป็นอนุภาคในลักษณะหลัง คือ มีหน้าที่เพิ่มน้ำหนักวัจนกรรมเพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้ mas เป็นอนุภาคลงท้ายที่ปรากฏท้ายประโยคคำถามได้ ถ้าเป็นคำถามที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเช่นตัวอย่าง (70) ผู้พูด (ก)และ (ข) กำลังปรึกษาเรื่องการเช่าหอพักอยู่ด้วยกันในระหว่างเรียนหนังสือ หลังจากถกเถียงกันเรื่องค่าเช่าที่ควรจ่ายแล้ว ผู้พูด (ก) ถามว่า

(70) ก: peb nyam nyob qhov twg mas
 1-พ อยาก อยู่ ที่ไหน อภ.
 'เราอยากอยู่ที่ไหน'

ประโยคคำถาม (70)ก มีการใช้คำลงท้าย mas ซึ่งแสดงว่าคำถามดังกล่าวเป็นคำถามที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังคาดว่าจะเกิดขึ้น เนื่องจากหากผู้พูด (ก) ไม่ถาม ผู้พูด (ข) ก็ต้องเป็นฝ่ายถามอย่างแน่นอน

อนุภาค *mab* ก็เป็นอนุภาคที่ใช้ลดน้ำหนักถ้อยคำได้เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง (71) แสดงการใช้อนุภาค *mab* เพื่อลดน้ำหนักการสั่งของสามีที่ต้องการให้ภรรยาทำงานบ้าน

(71) *ntxhua cov khaub dlag mab*

ซึก ลณ. เสื้อผ้า อภ.

‘ซึกเสื้อผ้า’

อย่างไรก็ตาม ลีกล่าวว่าคุณพูดภาษาม้งไม่สามารถใช้ *mab* กับประโยคคำสั่งทุกประโยคได้ ข้อยกเว้นเช่น ลูกจะใช้คำสั่งกับแม่ไม่ได้ เนื่องจากวัฒนธรรมกำหนดให้แม่รับคำสั่งจากพ่อเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ วัฒนธรรมจึงมีส่วนกำหนดการใช้อนุภาคลงท้ายที่แสดงวัจนกรรมคำสั่งด้วย

การศึกษาของคลาร์ก (Clark, 1989) ทำให้เห็นว่าอนุภาคลงท้ายส่วนใหญ่ใช้เพื่อเน้นย้ำประโยคและแสดงความรู้สึกของผู้พูด แต่ลี (Li, 1990) พบว่าอนุภาคลงท้ายมีหน้าที่มากกว่านั้นอนุภาคลงท้ายเป็นสิ่งที่ผู้พูดใช้เพื่อเน้นวัจนกรรม เช่น เน้นการปฏิเสธ บางอนุภาคใช้เพื่อลดน้ำหนักของถ้อยคำ เช่น ทำให้การสั่งเป็นการขอร้อง เป็นต้น และบางอนุภาคทำหน้าที่ทั้งสองอย่าง เช่น อนุภาค *mas* และน่าสนใจว่าเมื่อใดจึงใช้อนุภาคนี้ในการลดน้ำหนักและเมื่อใดจึงใช้อนุภาคนี้ในการเพิ่มน้ำหนัก เมื่อได้ศึกษางานวิจัยของลีแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าอนุภาคลงท้ายใช้เพื่อเสริมความหมายให้กับวัจนกรรม

แจซเซอร์ (Jaisser, 1992) วิเคราะห์ระบบอนุภาคท้ายถ้อยคำในภาษาม้งขาว โดยใช้ข้อมูลปริจเฉทภาษาเขียนซึ่งเป็นนวนิยายที่ตีพิมพ์เป็นตอนๆ ในนิตยสารของชาวม้งในมลรัฐมินเนโซต้า สหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม แจซเซอร์ตระหนักถึงข้อจำกัดในการใช้ภาษาเขียนมาเป็นข้อมูลในการศึกษาแทนที่จะเป็นภาษาพูด ทั้งนี้เนื่องจากอนุภาคลงท้ายเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดในภาษาพูดเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แจซเซอร์กล่าวว่าตัวบทนวนิยายที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ประกอบไปด้วยบทสนทนาที่มีอนุภาคท้ายถ้อยคำปรากฏเป็นจำนวนมาก และเจ้าของภาษายืนยันว่าบทสนทนาดังกล่าวเป็นการสนทนาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน

แจซเซอร์ให้ความเห็นถึงการศึกษาอนุภาคลงท้ายว่า ในอดีต ผลการวิเคราะห์อนุภาคลงท้ายในวรรณกรรมต่างๆ มักจะคลุมเครือและมีลักษณะซ้ำซ้อน คือ อนุภาคท้ายถ้อยคำทั้งระบบไม่ได้แสดงหน้าที่ใดนอกจากการ “เน้นย้ำ” เนื่องจากอนุภาคเหล่านี้ไม่ได้รับการวิเคราะห์เกินกว่าระดับประโยค

แจชเซอร์ให้ความเห็นว่า เราไม่สามารถชักถามการใช้อนุภาคจากผู้บอกภาษาได้ เหมือนข้อมูลอื่นๆ ฐานที่สนะและการตัดสินใจของเจ้าของภาษาเองก็ช่วยวิเคราะห์ไม่ได้ อนุภาคเหล่านี้ไม่ใช่สิ่งที่จะให้คำแปลในตัวอย่างข้อมูลได้เช่นวิธีที่เคยเป็นมา* แต่แจชเซอร์เชื่อว่าเราสามารถหาระบบของอนุภาคลงท้ายเหล่านี้ได้ เนื่องจากภาษาย่อมมีลักษณะที่เป็นระบบและระเบียบในตัวเอง เช่นเดียวกับอนุภาคลงท้ายที่เป็นลักษณะหนึ่งในภาษาย่อมต้องมีระบบเป็นของตัวเอง เพียงแต่การศึกษาหาระบบนั้น ควรใช้แนวทางใหม่มาศึกษาไม่ใช่แนวทางที่แต่เดิมเคยยึดถือกันมา

จากการศึกษาเบื้องต้น แจชเซอร์ค้นพบอนุภาคท้ายถ้อยคำ 2 อนุภาค ได้แก่ *nawb* และ *pob*** อนุภาค *nawb* พบว่าใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การขอบคุณ การลาจากและการชักชวนหรือการเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง เป็นต้น ส่วนอนุภาค *pob* ใช้ในบริบทที่ผู้พูดแสดงความไม่แน่ใจในสิ่งที่ตนพูด ที่เห็นได้ชัดเจน คือ จะปรากฏในถ้อยคำที่มี *kwv yees*, *tej zaum* และ *ntshai* ‘บางที, คงจะ, น่าจะ’ ปรากฏอยู่ ดูตัวอย่าง (72)-(74)

(72) *peb nyob tau kwv yees ob xyoos no lawm pob*
 2-พ อยู่ ได้ น่าจะ 2 ปี นี้ กล.สบ. อภ.
 ‘พวกเราอยู่ที่นี้มานาน่าจะได้สองปีแล้ว’

(73) *saib, tej zaum tsuas yog ob peb blocks xwb pob*
 คุณ คงจะ เพียง อยู่ สอง สาม ตึก เท่านั้น อภ.
 ‘(ลูก่อน)คงจะอยู่ห่างแค่สองสามตึกเท่านั้น’

* ผู้วิจัยเห็นด้วยกับแจชเซอร์ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงไม่มีคำแปลอนุภาค

** แจชเซอร์กล่าวว่าอนุภาคทั้งสองไม่เคยปรากฏในวรรณกรรมใดมาก่อน แต่ผู้วิจัยมีความเห็นตรงข้าม ดู Lyman (1974) และ Clark (1989)

(74) thov txim ntau, ntshai kuv nrog koj tham ntev hwv lawm pob?

ขอโทษ มาก คงจะ 1-อ กับ 2-อ คุย นาน เกิน กล.สบ. อก.

‘ขอโทษที่ ฉันคงจะคุยกับเธอนานเกินไปแล้วใช่ไหม’

ตัวอย่าง (72)-(74) เป็นคำตอบที่มีคำถามเป็นแบบถามข้อมูล อนุภาค pob ปรากฏท้ายถ้อยคำ (72)-(74) ที่ประโยค (72) เป็นการตอบคำถามเรื่องระยะเวลาที่ตัวละครเอกอาศัยอยู่ในที่ดังกล่าว (73) เป็นคำตอบเรื่องสถานที่ที่ชายหนุ่มและพี่น้องสองคนอยู่ที่ไหนและอยู่ห่างกันแค่ไหน ส่วน (74) เป็นความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงความประหลาดใจที่ใช้เวลาในการสนทนากับคนรักนานมากโดยอยู่ในรูปประโยคคำถาม แจชเซอร์กล่าวว่าอนุภาค pob ที่ปรากฏในตัวอย่างข้างต้นแสดงความไม่แน่ใจของผู้พูด

แจชเซอร์ตั้งสมมติฐานการใช้อนุภาค pob ไว้ 2 ประการ คือ ปรากฏกับถ้อยคำที่แสดงความไม่แน่ใจของผู้พูด และปรากฏกับถ้อยคำที่ใช้เมื่อตอบคำถามแบบถามข้อมูล ตัวอย่าง (75)-(76) เป็นการใช้ pob และ รูปแปรหนึ่งของ pob

(75) [บริบท : บลิ่งต้องการขออนุญาตแม่ของบล่ายเพื่อพบบล่ายไปชมภาพยนตร์ เขาไม่เห็น

แม่ของเธอจึงถามเธอว่าแม่ของเธออยู่ที่ไหน เธอตอบว่า:]

บล่าย: xyov? tej zaud nyob tom tsev mov pob

ไม่แน่ใจ อาจจะ อยู่ ที่ ห้องครัว อก.

‘ไม่แน่ใจ อาจจะอยู่ในครัว’

(76) [บริบท: บลิ่งและบล่ายกับย่า สองพี่น้อง ออกไปเล่นสเก็ต ยารู้สึกเหนื่อยจึงหยุดพัก

หลังจากพักได้สักครู่ บลิ่งเข้ามาถามด้วยความเป็นห่วงว่าเป็นอย่างไร]

บลิ่ง: muaj zog me ntsis lawm poj ?

มี แรง เล็กน้อย กล.สบ. อก.

‘มีแรงขึ้นมาบ้างรึยัง’

ถ้อยคำที่มีอนุภาค pob ใช้ตอบคำถามแบบถามข้อมูล ส่วนถ้อยคำที่มี poj ใช้ถามคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าตัวอย่างที่แจชเซอร์ยกมา น้อยเกินกว่าจะสรุปเช่นนั้นได้ ทั้งสองอนุภาคมีลักษณะร่วมกัน คือ ปรากฏท้ายถ้อยคำที่แสดงความไม่แน่ใจของผู้พูด

การใช้อนุภาคและรูปแปรในสถานการณ์ที่ต่างกันอาจอธิบายถึงความแตกต่างทางทำนองเสียงที่แสดงโดยเสียงวรรณยุกต์ แจชเซอร์ตั้งข้อสังเกตว่า การใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันดังตัวอย่างข้างต้น เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดรูปแปรหรืออนุภาคย่อย (allo-particles) หรือไม่

น่าเสียดายที่แจชเซอร์ไม่ได้ยกประโยคคำถามและคำตอบของตัวอย่าง (75)-(76) มาแสดงมีเพียงแต่การบรรยายบริบทเท่านั้น ทั้งที่ข้อมูลที่แจชเซอร์กล่าวถึงเป็นการถาม-ตอบ ควรแสดงข้อมูลให้ผู้อ่านเห็นอย่างชัดเจนทั้งคำถามและคำตอบ เพื่อที่จะได้เข้าใจบริบทการใช้อนุภาคได้ดีขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเห็นว่าหากอนุภาคที่ปรากฏในถ้อยคำที่เกิดเป็นคู่ติดกัน เช่น ถาม-ตอบ ก็ควรที่จะนำถ้อยคำที่เกิดเป็นคู่ขึ้นมาพิจารณาด้วย ถึงแม้จะเป็นถ้อยคำที่ไม่มีอนุภาคที่เราศึกษาอยู่ก็ตาม นอกจากนี้การทำความเข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังก็เป็นการเสริมความรู้และความเข้าใจการใช้อนุภาคได้ดียิ่งขึ้น เพราะฉะนั้น การศึกษาอนุภาคลงท้ายจึงไม่ควรให้ความสำคัญเฉพาะผู้พูดเพียงฝ่ายเดียว

จากการศึกษาของแจชเซอร์พบว่า อนุภาคลงท้ายใช้เพื่อแสดงวัจนกรรมในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การขอบคุณ การลาจาก การชักชวน เป็นต้น นอกจากนี้แจชเซอร์ยังพบว่าผู้พูดใช้อนุภาคลงท้ายเพื่อแสดงความรู้สึก เช่น ความไม่แน่ใจ เป็นต้น

คลาร์ก (Clark, 1992) ให้มุมมองใหม่เกี่ยวกับการเชื่อมความและแสดงให้เห็นว่าหน้าที่หนึ่งของอนุภาคในภาษาม้ง คือ การเชื่อมความ คลาร์กตั้งข้อสังเกตว่าการแสดงความคิดในภาษาแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มักอยู่ในรูปของอนุภาคหรือวลีที่เรียงต่อกันไปโดยไม่มีสันธานกำกับ หากอนุภาคใดมีการใช้คำสันธานแสดงว่าผู้พูดต้องการแสดงนัยสำคัญระหว่างอนุภาคสันธานชนิดดังกล่าวเป็นชนิดที่คลาร์กสนใจ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่ได้บอกความสัมพันธ์ของอนุภาคที่ถูกเชื่อมเข้าด้วยกันให้เห็นอย่างเด่นชัด นอกจากนี้คำสันธานเองก็มีความหมายไม่ชัดเจนในภาษาม้ง สันธานชนิดนี้ ได้แก่ อนุภาค los ซึ่งมีความหมาย 'แล้ว, ก็'

คลาร์กกล่าวว่าหน้าที่ของ los นอกจากใช้เชื่อมความแล้ว อนุภาค los ยังมีหน้าที่ทางปริจเจตคือการทำให้เป็นแก่นความ los เชื่อมความโดยเน้นข้อความที่นำหน้าให้เป็นข้อมูลเก่าเพื่อแสดงว่าข้อความที่ตามมาเป็นข้อมูลใหม่ (ซึ่งบางครั้งขัดแย้งกับข้อมูลที่นำมาข้างหน้า) ดังนั้นข้อความที่นำหน้าอนุภาคเชื่อมความ los จึงถูกทำให้เป็นแก่นความ ส่วนข้อความที่ตามมาเป็นเนื้อหา

ตัวอย่าง (77) ประกอบด้วยอนุภาคหลัก 2 อนุภาคที่ถูกเชื่อมเข้าด้วยกันด้วยอนุภาค los สังเกตว่าอนุภาค los ปรากฏระหว่างอนุภาค

- (77) peb los txog tim no los tsis muaj cov hmoob nyob ntawm no
 1-พ มา ถึง ที่ นี้ อภ. ป. มี ลณ. มั่ง อยู่ ที่ นี้
 ‘พวกเรามาถึงที่นี่แต่ก็ไม่มีคนมั่งอยู่ที่นี้’

ใน (77) เราจะเห็นว่า los ปรากฏระหว่างอนุพากย์ 2 อนุพากย์ คือ ‘พวกเรามาถึงที่นี่’ และ ‘ไม่มีคนมั่งอยู่ที่นี้’ อนุภาค los บอกความขัดแย้งของอนุพากย์ทั้งสอง คลาร์กกล่าวว่า อนุภาค los เน้นความสำคัญของอนุพากย์แรก และทำให้อนุพากย์นี้เป็นแก่นความ อนุพากย์ที่ตามมาเป็นเนื้อหาของประโยคที่ขัดแย้งกับแก่นความที่นำหน้า

อนุภาค los ทำให้นามวลีที่เป็นประธานเป็นแก่นความได้เช่นกัน

- (78) nws paub, kuv los kuj paub thiab
 3-อ รู้ 1-อ อภ. อภ. รู้ ด้วย
 ‘เขารู้ ฉันก็รู้ด้วยเหมือนกัน’ (คัดแปลงจาก Clark, 1992)

ใน (78) los ปรากฏเป็นส่วนหนึ่งในอนุพากย์แต่ก็ยังเชื่อมความ โดยแสดงความคล้อยตามระหว่างอนุพากย์ ‘เขารู้’ และ ‘ฉันรู้ด้วยเหมือนกัน’ los เน้นความสำคัญของนามวลี kuv ในอนุพากย์ที่สองเพื่อบอกว่าประธานในอนุพากย์นี้เหมือนกับประธานในอนุพากย์ที่นำหน้านามวลีนี้จึงถูกทำให้เป็นแก่นความ

ผู้วิจัยเห็นว่าการแสดงแก่นความต่างกับการเชื่อมความตรงที่ การเชื่อมความบอกความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาแก่นความ แต่การแสดงแก่นความไม่บอกความสัมพันธ์ระหว่างแก่นความกับเนื้อหา แต่บอกว่า นามวลี อนุพากย์ หรือแม้แต่ประโยคเป็นแก่นความ และสิ่งที่ตามมาเป็นเนื้อหา

ดังนั้น ในตัวอย่าง (78) ผู้วิจัยเห็นว่า los มีความเป็นรูปแสดงแก่นความมากกว่ารูปเชื่อมความ เนื่องจากใน (78) มีอนุภาคเชื่อมความ kuj ที่บอกว่าแก่นความกับเนื้อหามีความสัมพันธ์แบบคล้อยตามปรากฏอยู่ ตัวอย่าง (78) จึงแตกต่างกับ (77) ตรงที่ los ใน (77) เป็นรูปเชื่อมความที่แสดงแก่นความด้วย ส่วน (78) อนุภาค los ไม่ได้เชื่อมความแต่แสดงแก่นความ

ตัวอย่าง (79) มีลักษณะเหมือนกับ (78) ที่ los แสดงแก่นความ นอกจากจะทำให้แก่นความวลีที่เป็นประธานเป็นแก่นความได้แล้ว los ยังทำให้นามวลีที่เป็นกรรมเป็นแก่นความได้เช่นกัน ดังตัวอย่าง (79) nqaj ‘เนื้อ’ และ dej ‘น้ำ’ ต่างก็เป็นกรรมของกริยา muaj ‘มี’ แต่ถูกย้ายตำแหน่ง

ไปไว้ต้นประโยคเพื่อทำให้เป็นแก่นความ los เน้นความสำคัญของนามวลีดังกล่าวให้มากขึ้น ใน
 ที่นี้ ผู้วิจัยเห็นว่า los ไม่ได้เชื่อมความเนื่องจาก kuj เชื่อมความบอกความคล้อยตาม

(79) nqaij tsis muaj noj, dej los kuj tsis muaj haus

เนื้อ ป. มี กิน น้ำ อภ. อภ. ป. มี ดื่ม

‘เนื้อไม่มีกิน น้ำก็ไม่มีดื่ม’

(คัดแปลงจาก Clark, 1992)

เมื่อพิจารณาบริบทของปริจเฉทที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้น เราจะเห็นว่าอนุภาค
 เชื่อมความชนิดนี้เน้นอนุภาคหรือวลีที่นำมาข้างหน้าให้เป็นแก่นความ และเชื่อมอนุภาคที่ตาม
 มาเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งทำให้อนุภาคที่ตามมาเป็นเนื้อหาหรือข้อมูลใหม่ในปริจเฉท จากตัว
 อย่างอนุภาคเชื่อมความ los ทำให้นามวลีและอนุภาคหลักเป็นแก่นความ

คลาร์กอภิปรายว่าเหตุที่อนุภาคเชื่อมความ los ทำหน้าที่แสดงแก่นความได้เนื่องมา
 จากอนุภาคเชื่อมความทั่วไป ส่วนใหญ่จะมีความหมายในตัวเอง เช่น ในภาษาไทย แต่ มี
 ความหมายขัดแย้ง เป็นต้น แต่สำหรับอนุภาค los พบว่ามีความหมายไม่เด่นชัดอาจตรงกับ ก็
 ในภาษาไทย อนุภาค los มีความหมาย “เริ่ม” ซึ่งการมีความหมายเริ่มทำให้อนุภาคนี้สามารถ
 นำเสนอข้อมูลใหม่เข้ามาในปริจเฉท ในขณะที่เดียวกันก็เน้นข้อมูลเก่าให้เป็นแก่นความ ดังนั้น
 คลาร์กจึงสรุปว่า los เป็นอนุภาคเชื่อมความเริ่ม (inchoative conjunction) และเสริมว่าอนุภาค
 mas ก็เป็นอนุภาคเชื่อมความเริ่มเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า los เป็นรูปแสดงแก่นความเพียงอย่างเดียวเมื่อ
 ปรากฏร่วมกับรูปเชื่อมความอื่นๆ ดังที่ได้เห็นใน (78)-(79) ที่ los ปรากฏร่วมกับ
 อนุภาค kuj ที่เชื่อมความบอกความคล้อยตาม ผู้วิจัยยังเห็นว่า los เป็นรูปเชื่อมความที่แสดงแก่น
 ความก็ต่อเมื่อ los ปรากฏในประโยคที่ไม่มีรูปเชื่อมความอื่นๆ และในกรณีนี้ los มักเชื่อมความ
 ขัดแย้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับอนุภาคในภาษาม้งข้างต้นทำให้เห็นว่า อนุภาคในภาษานี้ทำหน้าที่
 ทั้งในระดับไวยากรณ์ เช่น การทำประโยคบอกเล่าให้เป็นประโยคคำถาม หรือ การแสดง
 ความเป็นเจ้าของ และในระดับปริจเฉท เช่น การเชื่อมความที่เชื่อมอนุภาคมากกว่า 2 อนุ
 ภาคขึ้นไปให้เป็นปริจเฉท การแสดงแก่นความ การเชื่อมความที่แสดงแก่นความ รวมทั้งหน้าที่
 ทางวินนปฏิบัติศาสตร์ที่ปรากฏในระดับปริจเฉท เช่น การเสริมความหมายให้กับวินนกรรมด้วย
 การเพิ่มน้ำหนักของถ้อยคำหรือการเน้นวินนกรรม การลดน้ำหนักของถ้อยคำ เป็นต้น นอกจากนี้
 นี้ จะเห็นว่าอนุภาคที่ทำหน้าที่ดังกล่าวปรากฏในตำแหน่งต่างกัน ซึ่งอาจแบ่งตามตำแหน่งที่

ปรากฏได้ 2 แบบ คือ ที่ปรากฏในตำแหน่งต้น/กลางประโยค และที่ปรากฏในตำแหน่งลงท้ายประโยค/ถ้อยคำ นอกจากนี้อนุภาคเหล่านี้มักมีรูปแปร โดยเฉพาะอนุภาคลงท้ายที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรม

3.2 อนุภาคในภาษาไทย

การใช้อนุภาคลงท้ายเป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของภาษาไทยเช่นเดียวกับภาษาม้งและมีผู้สนใจนำมาศึกษากันอย่างกว้างขวาง อาทิ เทอด ชวนคงชู (Chuenkongchoo, 1956) พิชรินทร์ ปิยะสันติวงศ์ (Peyasantiwong, 1979) พรรณินี รุทรวณิชย์ (Rudaravanija, 1965) อมรา ภมรบุตร (Bhamoraput, 1972) และ คุก (Cooke, 1989) ฯลฯ สำหรับผลงานที่ผู้วิจัยสนใจนำมากล่าวถึงในที่นี้ ได้แก่ อมรา ภมรบุตร และ คุก เนื่องจากทั้งสองท่านมุ่งศึกษาอนุภาคลงท้ายในภาษาไทย โดยเน้นลักษณะทางไวยากรณ์และหน้าที่การใช้เช่นเดียวกับผู้วิจัยมากกว่ามุ่งเน้นวิเคราะห์ลักษณะและกระบวนการทางเสียง

อมรา ภมรบุตร (Bhamoraput, 1972) ศึกษาอนุภาคลงท้ายในภาษาไทยโดยใช้ข้อมูลประโยคและบทสนทนา โดยมุ่งวิเคราะห์ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของอนุภาคลงท้าย อมรา ให้คำจำกัดความอนุภาคลงท้ายว่า เป็นรูปภาษาที่อยู่ในตำแหน่งสุดท้ายของประโยค โดยมีความสัมพันธ์กับประโยคทั้งประโยค นอกจากนี้อมรา สังเกตว่าอนุภาคลงท้ายในภาษาไทยสามารถปรากฏร่วมกันได้โดยมีหน้าที่เสริมความหมายของกัน และอนุภาคลงท้ายส่วนใหญ่เป็นอนุภาคแสดงการถาม (interrogative particles)

อมราแบ่งอนุภาคลงท้ายตามลักษณะทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ออกเป็น 7 ประเภท โดยเรียงตามลำดับการปรากฏร่วมกัน ดังต่อไปนี้

1. อนุภาคเพิ่มน้ำหนัก (intensifying particles) เป็นอนุภาคลงท้ายที่ปรากฏเป็นลำดับแรกของการปรากฏร่วมกันของอนุภาคลงท้าย เป็นอนุภาคที่ทำให้ความหมายของประโยคนั้นหนักแน่นยิ่งขึ้น อนุภาคเหล่านี้ ได้แก่ จิง นั๊ก เสี่ย ไป เช่น สนุกจิง ทิงเสี่ย นังคิดไป

2. อนุภาคเน้นย้ำ (emphasizing particles) จะปรากฏในตำแหน่งต่อจากอนุภาคเพิ่มน้ำหนัก ทางด้านความหมายไม่แตกต่างกันมากนัก ช่วยเน้นและเสริมความหมายของอนุภาคเพิ่มน้ำหนัก ได้แก่ ออก หรือก แล้ว และ ละ เลย นะ เช่น สนุกจิงเลย อากาศที่นี้ร้อนกว่าเมือง Buffalo หลายเท่านั๊กนะ

3. อนุภาคบอกมาลา (hortative particles) เป็นอนุภาคลงท้ายที่แสดงลักษณะประโยคคำสั่ง อ้อนวอน ชักชวน หรือบังคับนอกจากนี้ยังเกิดกับประโยคบอกเล่าที่ผู้พูดต้องการเน้นย้ำ มีตำแหน่งที่เกิดตามหลังอนุภาคเน้นย้ำ ได้แก่ เชิญ เชิญ ซี ซี สิ เถอะ ตัวอย่างเช่น นั่งลงทำเดี๋ยวนี้เชิญ เล่าแผนของเธอให้ฟังบ้างสิ นึกภาพเอานะซี

4. อนุภาคชี้เฉพาะ (definite particles) มีความหมายชี้เฉพาะปรากฏตามหลังอนุภาคบอกมาลาแต่นำหน้าอนุภาคคำถาม ได้แก่ แหละ ละ นี่ นี่ แฮะ ตัวอย่างเช่น เค้า เป็นคนอย่างนั้นแหละ ประพุดตีตัวดีนี่ ทำอย่างนี้เชิญแหละหรือ

5. อนุภาคคำถาม (question particles) เป็นอนุภาคลงท้ายแสดงคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ ได้แก่ ไหม มัย หรือ รี เอะ เหรอ ใช่ไหม นะ หรือเปล่า หรือยัง นำ กระมัง ตัวอย่างเช่น ตกลงดีมัย หนาวเอะ พรุ่งนี้จะมานี่หรือเปล่า

6. อนุภาคท้ายคำถาม (post-question particle) อนุภาคลงท้ายแบบนี้มีเพียงอนุภาคเดียว คือ เล่า ปรากฏในตำแหน่งหลังคำแสดงคำถาม เช่น อะไร ทำไม เมื่อไร มีความหมายในเชิงถาม หรือบางครั้งแสดงความรู้สึกรำคาญของผู้พูด ในการพูด เล่า อาจแปรเป็น ละ หรือ เล่า เช่น ทำไมละ อยากกินอะไรเล่า

7. อนุภาคบอกสถานภาพ (status particles) เป็นอนุภาคแสดงสถานะของผู้พูดและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง อนุภาคเหล่านี้แสดงความสุภาพเมื่อใช้เหมาะสมกับความต่างทางสถานะของผู้พูดผู้ฟัง แต่จะแสดงความไม่สุภาพถ้าใช้ไม่เหมาะสมกับความต่างทางสถานภาพดังกล่าว แต่บางครั้งอนุภาคเหล่านี้แสดงความสนิทสนมมากๆ ในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน การเลือกใช้อนุภาคเหล่านี้ขึ้นอยู่กับเพศ สถานะทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟังด้วย ได้แก่ คะ ค่ะ ขา ครับ จ๊ะ จ๊ะ จ้า ฮะ หา ยะ ยะ วะ วะ เฮ้ย เว้ย เพี้ย เอ้ย เอ้ย หนอ น้อ เช่น นั่งลงสิคะ จะไปรีเปล่าอะ อะไรวะ กูเองวะ

อมรา ภมรบุตรตั้งข้อสังเกตว่า อนุภาคลงท้ายจะปรากฏร่วมกันได้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางความหมายและรูปประโยค ถ้าความหมายขัดแย้งกันจะไม่ปรากฏร่วมกัน ตัวอย่างเช่น

(80) *ไปกันจิง

รูปประโยคเป็นประโยคชักชวน แต่อนุภาคลงท้าย จิง ไม่ได้บอกความหมายในการชักชวน แต่เป็นอนุภาคลงท้ายที่เน้นความหมายของประโยคทั้งประโยคจึงไม่สามารถใช้ในประโยคชักชวนเช่นนี้ได้

(81) *ฉันทชอบจึงเถอะ

จึง เป็นอนุภาคลงท้ายที่เน้นความหมายไม่มีความหมายชักชวนจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับ เถอะ ซึ่งเป็นอนุภาคลงท้ายแสดงการชักชวน

นอกจากนี้ อมรายังสรุปการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของอนุภาคลงท้ายว่าทำให้อนุภาคลงท้ายมีโครงสร้างของหน่วยคำเปลี่ยนไป ได้แก่ ความสั้นยาวพยางค์ โครงสร้างพยางค์ การเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะ การเปลี่ยนแปลงเสียงสระ และการเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการเหล่านี้ คือ กระบวนการที่ก่อให้เกิดรูปแปร โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์ทำให้เกิดรูปแปรได้มากที่สุด

อมรา สรุปลักษณะโครงสร้างหน่วยคำของอนุภาคลงท้ายว่า อนุภาคลงท้าย ส่วนมากมีโครงสร้างเป็นแบบพยางค์เดียวและเป็นหน่วยคำเดียว เริ่มต้นด้วยพยัญชนะและลงท้ายด้วยสระ นอกจากนี้ สระผสมและสระยาวมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนเป็นสระเดี่ยวในภาษาพูดและเสียงวรรณยุกต์กลางขึ้น สูงตก หรือ คำ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนเป็นวรรณยุกต์สูงหรือกลางในภาษาพูดเป็นหลัก สังเกตว่า ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของเสียงสระและเสียงวรรณยุกต์จะปรากฏในภาษาพูด เนื่องจาก ผู้วิจัยเชื่อว่าภาษาพูดเป็นแหล่งที่เราพบการใช้อนุภาคลงท้ายมากที่สุดและเป็นแหล่งที่ทำให้ เกิดรูปแปรของอนุภาคลงท้ายเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเสียงดังกล่าว

อมรา ภมรบุตรสรุปหน้าที่ของอนุภาคลงท้ายไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ขยายความหมายของอนุภาค
2. ขยายความหมายของประโยคทั้งประโยค
3. บอกการถาม
4. บอกความรู้สึกของผู้พูด เช่น มั่นใจ ประหลาดใจ หรือสงสัย
5. บอกอารมณ์ของผู้พูด เช่น โกรธ เฉยเมย ประชด หรือแสดงความไม่เชื่อ อีกทั้งบอกความสุภาพและไม่สุภาพด้วย

เมื่อเปรียบเทียบกับคลาร์ก (Clark, 1989) จะเห็นว่าหน้าที่ของอนุภาคลงท้ายในภาษาไทยและภาษาม้งมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ อนุภาคลงท้ายในภาษาม้งและภาษาไทยต่างก็ใช้เพื่อขยายความหมายของประโยคและต่างก็มีหน้าที่แสดงการถามและแสดงความรู้สึกของผู้พูด อย่างไรก็ตาม น่าสังเกตว่าทั้งคลาร์กและอมราไม่ได้กล่าวถึงหน้าที่ทางวัจนกรรมของอนุภาคลงท้ายแต่อย่างใด

คุก (Cooke, 1989) ศึกษาอนุภาคลงท้ายประโยคในภาษาไทยเช่นเดียวกับอมรา แต่ถูกศึกษาโดยเน้นหน้าที่การใช้และมุ่งหารูปแปรของอนุภาคลงท้ายเป็นสำคัญ โดยใช้ข้อมูลจากผู้บอกภาษาชาวไทยที่มีความแตกต่างกันทั้งเพศและอายุ รวมทั้งใช้ข้อมูลจากนวนิยายและเรื่องสั้น

สำหรับคุณ อนุภาคลงท้าย หมายถึง อนุภาคลงท้ายประโยคซึ่งประกอบด้วยอนุภาคจำนวนหนึ่งที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายประโยค มีหน้าที่ขยายประโยคทั้งประโยค และแสดงความหมายต่าง ๆ กันไปโดยขึ้นอยู่กับบริบทและถ้อยคำที่นำมาข้างหน้า แต่มีบางอนุภาคที่สามารถปรากฏในตำแหน่งกลางประโยคได้ ลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของอนุภาคลงท้ายส่วนใหญ่คือมีรูปแปร

คุณรวบรวมอนุภาคท้ายประโยคได้ 38 คำ ในจำนวนนี้แบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ตามหน้าที่และการใช้ ดังนี้

1. อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง เช่น คะ ครับ จ๊ะ ยะ วะ
2. อนุภาคที่เรียกร้องการตอบสนองจากผู้ฟัง เช่น ยะ สิ เถอะ มัย เหร่อ
3. อนุภาคที่แสดงการตอบรับของผู้พูด เช่น เฮะ ละ ละมั้ง สิ นิ หรรอ
4. อนุภาคที่แสดงบริบทของถ้อยคำ เช่น ละ น่า เนะ นิ เนี้ย ไง ละ

เมื่อพิจารณาการแบ่งประเภทอนุภาคลงท้ายของคุณและอมรา ภมรบุตร เราจะเห็นว่า คุณแบ่งตามหน้าที่การใช้ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้พูดผู้ฟังและบริบทของถ้อยคำเป็นสำคัญ ในขณะที่อมราแบ่งตามลักษณะทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรากฏร่วมกันของอนุภาคลงท้ายทั้งหลาย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าการแบ่งประเภทของทั้งสองน่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการนำมาศึกษาอนุภาคลงท้ายในภาษาอื่นๆ ได้

อนุภาคที่น่าสนใจจากงานของคุณ ซึ่งผู้วิจัยจะนำมากล่าวถึง คือ อนุภาคที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรม หรือที่ลูกเรียกว่าถ้อยคำที่ก่อให้เกิดการกระทำ (action-inducement utterances) ได้แก่ อนุภาค นะ /nǎ/ สิ /si/ และ เถอะ /thoʔ/ และ อนุภาคที่เกี่ยวข้องกับการแสดงแก่นความ คือ อนุภาค นะ /nǎ²/

อนุภาค นะ แสดงว่าผู้พูดต้องการการตอบรับจากผู้ฟัง ใช้ในวัจนกรรมต่างๆ อาทิ การสั่ง การขอร้อง เป็นต้น และใช้กับประโยคคำถามรวมทั้งวลีที่ใช้เรียกขาน อนุภาคนี้มีรูปแปรหลายรูป ได้แก่ นะ /nǎ/ ซึ่งเป็นรูปกลาง ใช้แสดงความต้องการของผู้พูด น่า /nǎː/ ใช้กระตุ้นชักชวน หรือ แสดงความรำคาญ น่า /nǎa/ ใช้ในการขอร้องหรือ อ้อนวอน น่า /nǎa/ ใช้ในการชักชวน น่า /nǎa/ ใช้ในการเตือนหรือชักชวน คุณได้ยกตัวอย่างการใช้ นะ ดังนี้

(82) เขียนคิตีนะ

นะ แสดงการสั่ง

(83) ช่วยหยิบให้หน่อยน่า

น่า แสดงการขอร้อง อ้อนวอน

- (84) ชิมคน้ำ
น้ำ แสดงการชักชวน
- (85) อย่ามากานน้ำ ชั้นไม้สบาย
น้ำ แสดงความรำคาญ

ผู้วิจัยเห็นว่า นะ เป็นอนุภาคที่ใช้เน้นย้ำวัจนกรรมข้างคั้น เช่น ประโยค (82) หากไม่มี นะ ลงท้ายประโยคนี้ก็แสดงการสั่งเหมือนกัน ในทำนองเดียวกับ (85) หากไม่มี น้ำ ประโยคนี้ก็ฟังดูเป็นการห้ามแต่เมื่อมี น้ำ เพิ่มเข้ามาทำให้การห้ามมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้นและยังแฝงความรำคาญของผู้พูด

สำหรับอนุภาค นะ /nà²/ นอกจากจะเป็นอนุภาคลงท้ายแล้ว คุณกล่าวว่ายังแสดงแก่นความโดยปรากฏตามหลังแก่นความสำคัญในประโยค คุณสันนิษฐานว่า นะ อาจกลายมาจากคำสรรพนามบ่งชี้ นั่น ตัวอย่างเช่น

- (86) ขนุนนะชั้นกินได้ แต่ที่กินไม่ได้ก็คือทุเรียน
- (87) เด็กคนนั้นนะหरोสอบตก
- (88) ไปพูดกะเค้ารียัง ใ้คนขาหักนะ

จะเห็นว่า นะ ใน (86)-(88) ไม่ได้ปรากฏท้ายประโยคแต่ปรากฏท้ายนามวลีที่เป็นแก่นความ

ส่วนอนุภาค สิ /sì/ ใช้เพื่อแสดงว่าถ้อยคำนั้นเป็นสิ่งที่ผู้พูดและผู้ฟังคาดว่าจะเกิดขึ้นและปรากฏกับวัจนกรรม ได้แก่ การสั่ง การเสนอแนะ การขอร้อง การเชิญชวน การตอบคำถาม เป็นต้น มีรูปแปรคือ ซี /sì/ เป็นรูปกลาง ลี /si/ ใช้กับถ้อยคำที่เป็นการสรุป ซี /sí/ ใช้กับวัจนกรรมเท่านั้น ซี /sìi/ แสดงการชักชวน กระตุ้น เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

- (89) เปิดประดูซี
ซี แสดงการสั่ง
- (90) เข้ามาลี
ลี แสดงการเชิญชวน

- (91) คุณจะมาจริงๆหรือ
มาสี่
สี่ แสดงการตอบคำถาม
- (92) ลูกคงไม่สบายสี่
สี่ แสดงการสรุป

อนุภาค เถอะ / tho² / แสดงว่าผู้พูดเรียกร้องการตอบสนองจากผู้ฟัง ปรากฏกับวจนกรรม การสั่ง การเสนอแนะ การขอร้อง การเชิญชวน ตัวอย่างเช่น

- (93) ไม่ต้องรอนะ รีบไปทำงานเถอะ
เถอะ แสดงการเสนอแนะ
- (94) เลิกพูดบ้างบ่อยๆยังงี้เสียทีเถอะ
เถอะ แสดงการขอร้อง
- (95) ไปกันเถอะ
เถอะ แสดงการชักชวน

ผู้วิจัยเห็นว่า อนุภาคทั้งสามที่นำมาจากคุณนี้ มีหน้าที่เหมือนกันอย่างหนึ่ง คือ การเน้นย้ำข้อความที่ใช้แสดงวจนกรรมต่างๆ บางอนุภาคยังแฝงความรู้สึกของผู้พูด เช่น นำ แฝงความรำคาญของผู้พูด อนุภาคเหล่านี้โดยตัวของมันเองไม่ได้แสดงวจนกรรม เราจะเห็นว่า อนุภาคลงท้ายที่เพิ่มเข้ามาทำให้วจนกรรมนั้นๆมีน้ำหนักขึ้นและยังแฝงความรู้สึกของผู้พูด

จากงานวิจัยของอมราและคุณ ทำให้สรุปได้ว่าอนุภาคลงท้ายในภาษาไทยเป็นอนุภาคที่มักมีรูปแปรและอนุภาคต่างๆสามารถปรากฏร่วมกันได้ อนุภาคลงท้ายจะมีความหมายเมื่อปรากฏอยู่ท้ายประโยคหรือท้ายถ้อยคำ โดยมีหน้าที่ขยายความหมายของประโยค คือ มีหน้าที่เน้นวจนกรรมการยืนยันทั้งการบอกเล่า ปฏิเสธ และการถาม อีกทั้งสื่อความรู้สึก เช่น แสดงความสงสัยประหลาดใจ แสดงความมั่นใจ แสดงการประชด แสดงความโกรธ รวมทั้งแสดงความสุภาพ ฯลฯ ภาษาพูดเป็นแหล่งที่พบอนุภาคลงท้ายมากที่สุด การใช้อนุภาคลงท้ายยังขึ้นอยู่กับบริบทและความสำคัญระหว่างผู้พูดผู้ฟังเป็นสำคัญ และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่าหน้าที่ของอนุภาคลงท้ายในภาษาไทยคล้ายคลึงกับอนุภาคลงท้ายในภาษาม้งตรงที่อนุภาคลงท้ายใช้ในสิ่งที่ถูกเรียกว่า เพื่อเรียกร้องการตอบสนองจากผู้ฟังและแสดงการตอบรับของผู้พูด ซึ่ง

ตรงกับหน้าที่ทางวจนกรรม อนุภาคในทั้งสองภาษาจึงเกี่ยวข้องกับวจนกรรมต่างๆ โดยมีหน้าที่เสริมความหมายให้กับวจนกรรม

งานวิจัยเกี่ยวกับอนุภาคในภาษาไทยข้างต้นทำให้เราเห็นว่าอนุภาคในภาษาไทยทำหน้าที่ต่างๆทั้งในระดับไวยากรณ์ เช่น ทำประโยคบอกเล่าให้เป็นประโยคคำถาม ได้แก่ อนุภาคคำถาม ไหม หรือ หรือ และในระดับปริจเฉท อาทิ มีหน้าที่ทางวจนปฏิบัติศาสตร์ ได้แก่ การเสริมความหมายให้กับวจนกรรม เช่น อนุภาคลงท้าย สิ นะ เถอะ เป็นต้น

3.3 สรุป

ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอนุภาคในภาษาม้งและภาษาไทยในอดีต ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาวิเคราะห์อนุภาค *le* ได้ดังนี้

1. อนุภาคมักมีรูปแปรที่มักแปรไปตามเสียงวรรณยุกต์
 2. อนุภาคมีหน้าที่ทั้งทางไวยากรณ์และหน้าที่ทางปริจเฉทซึ่งสำหรับผู้วิจัยรวมหน้าที่ทางวจนปฏิบัติศาสตร์ด้วย
 3. หน้าที่ทางไวยากรณ์ของอนุภาคมักเป็นหน้าที่แสดงคำถาม ในภาษาม้งมีอนุภาคที่แสดงความเป็นเจ้าของ
 4. หน้าที่ทางปริจเฉทมักเกี่ยวข้องกับการเชื่อมความ การแสดงแก่นความ และเกี่ยวข้องกับวจนกรรม โดยเสริมความหมายให้กับวจนกรรม
 5. อนุภาคเชื่อมความและอนุภาคแสดงแก่นความไม่ปรากฏท้ายถ้อยคำ ในขณะที่อนุภาคแสดงวจนกรรมปรากฏ
 6. อนุภาคเชื่อมความบางอนุภาคทำหน้าที่แสดงแก่นความได้ เช่น *los* ในภาษาม้ง
 7. อนุภาคแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง เรียกร้องการตอบสนองจากผู้ฟัง แสดงการตอบรับของผู้พูด และแสดงบริบทของถ้อยคำ
 8. อนุภาคต่างๆสามารถปรากฏร่วมกันได้
- เราจะเห็นว่าประเด็นที่ว่าอนุภาคแสดงวจนกรรมปรากฏท้ายถ้อยคำแต่อนุภาคเชื่อมความไม่ปรากฏ และอนุภาคเกี่ยวข้องกับการเรียกร้องการตอบสนองจากผู้ฟังและแสดงการตอบรับจากผู้พูดเป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาวิเคราะห์ *le* นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นที่

อนุภาคมักมีรูปแปร และอนุภาคต่างๆสามารถปรากฏร่วมกันได้ก็สมควรนำไปพิจารณาประกอบการวิเคราะห์อนุภาค *le* เช่นกัน

เมื่อได้ศึกษางานวิจัยของลี (Li, 1990) แล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางที่ลีใช้ศึกษาอนุภาคลงท้ายเป็นแนวทางที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมที่จะใช้เป็นกรอบในการศึกษาอนุภาค *le* ในวิทยานิพนธ์นี้ เนื่องจากลีศึกษาอนุภาคโดยใช้ข้อมูลบทสนทนาหรือข้อมูลปริศนาและใช้วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์โดยเฉพาะทฤษฎีวัจนกรรม ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้มีความสมบูรณ์มากกว่าการใช้ข้อมูลประโยคเช่นที่คลาร์ก (Clark, 1989) เคยศึกษาเพราะฉะนั้นในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยจึงใช้แนวทางของลีเป็นแนวทางในการศึกษาอนุภาค *le* ที่เป็นอนุภาคลงท้าย

อนึ่ง หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมของอนุภาคลงท้ายเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าไม่ใช่สิ่งใหม่สำหรับผู้ที่เคยศึกษาอนุภาค แต่นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ในอดีตที่ศึกษาอนุภาคลงท้ายมักเรียกหน้าที่ของอนุภาคลงท้ายด้วยคำว่า “ทัศนคติ” แทนที่จะเรียกด้วยคำว่า “วัจนกรรม” การเรียกหน้าที่ของอนุภาคลงท้ายด้วยคำว่าทัศนคติเช่นนี้ ส่งผลให้ผู้วิจัยที่เพิ่งเริ่มศึกษาอนุภาคลงท้ายมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าอนุภาคลงท้ายแสดงทัศนคติ แต่เมื่อได้ศึกษาหน้าที่ของอนุภาคลงท้ายอย่างลึกซึ้งแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่า แท้ที่จริงแล้วหน้าที่ในการแสดงทัศนคติของอนุภาคลงท้ายในความหมายของนักภาษาศาสตร์ในอดีตนั้น หมายถึงหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรม

อย่างไรก็ตาม ทัศนคติ กับ วัจนกรรม ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน ดังนั้นการที่นักภาษาศาสตร์ในอดีตใช้คำว่า ทัศนคติ เรียกสิ่งที่แท้จริงแล้วเป็น วัจนกรรม โดยเฉพาะเมื่อใช้อ้างถึงหน้าที่ของอนุภาคลงท้ายสำหรับผู้วิจัยจึงไม่เหมาะสม เนื่องจากจริงๆแล้ว อนุภาคลงท้ายไม่ได้แสดงทัศนคติแต่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรม ดังจะเห็นได้จากการศึกษางานวิจัยในบทนี้ ที่อนุภาคลงท้ายส่วนใหญ่เสริมความหมายให้กับวัจนกรรม เช่น ด้วยการเพิ่มน้ำหนักของถ้อยคำ หรือ ลดน้ำหนักของถ้อยคำ เป็นต้น

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์อนุภาค *le* ที่เป็นอนุภาคลงท้ายด้วยการวิเคราะห์ปริศนาไว้ในบทที่ 4 ในบทที่ 5 ผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์อนุภาค *le* ที่ใช้เชื่อมความโดยใช้การวิเคราะห์ปริศนาและประโยคประกอบกัน พร้อมกับอภิปรายและตอบข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ในส่วนที่เป็นสรุปอภิปรายผลการวิจัย และเสนอแนะประเด็นที่น่าจะค้นคว้าวิจัยต่อไป ซึ่งจะอยู่ในบทที่ 6